

Saksbehandler: Guro Almås

Referanser:
KISP 02/10
MKR/AU 15/10

Saksdokumenter:

<u>Dok.dato</u>	<u>Tittel</u>	<u>Dok.ID</u>
31.08.2010	WCC Statement 2009 nuclear weapons.doc	53638
31.08.2010	Rapport frå NGO-konferansen i NY E Fidjestøl.doc	53641
01.09.2010	Brev til UD -krav til en vellykket tilsynskonferanse.doc	53642
01.09.2010	Svar fra Støre -tilsynskonferansen.pdf	53643
01.09.2010	About_ICAN.pdf	53646
01.09.2010	Referat KISP 02_10 Atomvåpen og tilsynskonferansen (NTP).doc	53661

Atomvåpen og nedrustning

Sammendrag

Arbeidet for en atomvåpenfri verden har fått en renessanse de siste par årene, og spesielt president Obamas fokus på spørsmålet har bidratt til å skyte fart i en rekke fastlåste prosesser.

Mellomkirkelig råd sendte i april 2010, sammen med en rekke organisasjoner, et brev til Utenriksdepartementet med forventninger om at tilsynskonferansen for ikkespredningsavtalen (NTP) måtte føre til fremgang i arbeidet for et forbud mot atomvåpen. Tilsynskonferansen mislyktes imidlertid med å vedta et bindende rammeverk av konkrete, målbare tiltak for full atomnedrustning, inkludert en tidshorisont for når målet om en atomvåpenfri verden skal nås. Det ble heller ikke enighet om å starte forhandlinger om en konvensjon med et forbud mot atomvåpen.

Flere organisasjoner ønsker nå å følge opp arbeidet rundt tilsynskonferansen med en norsk kampanje for et forbud mot atomvåpen, og Mellomkirkelig råd inviteres med i dette arbeidet.

Etter ønske fra MKR/AU legges KISPs uttalelse om atomvåpen og nedrustning frem som forslag til uttalelse fra Mellomkirkelig råd.

Forslag til vedtak

1. Mellomkirkelig råd støtter arbeidet for et forbud mot atomvåpen og vil, i samarbeid med andre aktører, jobbe for at norske myndigheter har en pådriverrolle i dette arbeidet.
2. Mellomkirkelig råd har i sitt møte 6.-7. september 2010 vedtatt følgende uttalelse:

Atomvåpen er en av de største truslene mot menneskeheten. Mellomkirkelig råd mener at vi må gjøre alt som står i vår makt for å få på plass et juridisk bindende totalforbud mot denne typen våpen.

Hensikten med atomvåpen er å trygge vår sikkerhet og å fjerne vår sårbarhet. Manglende vilje til nedrustning blir ofte forsvart med at kjernevåpen er et nødvendig politisk og strategisk middel for hindre angrep. Å opprettholde en våpenbalanse har ifølge denne logikken en fredsbevarende funksjon.

Forestillingen om at vår sikkerhet er avhengig av en beredskap til å ødelegge en verden Gud har gitt oss å ta vare på, er imidlertid ikke forenlig med kirkens grunnleggende verdier og overbevisning. Ut fra et kristent menneskesyn representerer menneskelig sårbarhet et utgangspunkt for tillit og fellesskap. Sårbarhet skal derfor vernes og ikke fjernes. Bruk og utvikling av atomvåpen står på denne måten i strid med helt grunnleggende teologiske prinsipper om menneskets ukrenkelighet og skaperverkets integritet.

I dag står vi overfor en unik mulighet til å oppnå et folkerettslig forbud mot atomvåpen. I mai 2010 organiseres tilsynskonferansen for nedrustningsavtalen, høsten 2010 skal NATOs strategiske konsept revideres, og det er pågående samtaler om en konvensjon om nedrustning og utrydning av kjernevåpen. Sentrale politiske og militære ledere fra hele verden, på tvers av grensene fra den kalde krigen, erkjenner nå at atomvåpenes æra er over, og at utfordringen er å bli kvitt dem på en trygg måte. Mellomkirkelig råd mener verdenssamfunnet nå står ved et viktig veiskille. Vi har en moralsk forpliktelse til å gripe denne anledningen.

I lys av dette vil Mellomkirkelig råd be regjeringen arbeide for et folkerettslig totalforbud mot atomvåpen. Mellomkirkelig råd ber regjeringen

- arbeide for å endre NATOs strategiske konsept og å fjerne punkt 14 der det hevdes at atomvåpen spiller en essensiell rolle for fred
- Vektlegge arbeidet for et forbud mot atomvåpen i den forestående tilsynskonferansen for ikkespredningsavtalen (NPT)
- Følge opp Soria Moria 2 og bidra til en resolusjon om konvensjonsforhandlinger i FN under neste generalforsamling

Saksorientering

Arbeidet for en atomvåpenfri verden har fått en renessanse de siste par årene, og spesielt president Obamas fokus på spørsmålet har bidratt til å skyte fart i en rekke fastlåste prosesser. Bare i løpet av 2009 ble Moskva-avtalen mellom USA og Russland implementert, nedrustningskonferansen i Genève ble enige om en agenda, det amerikanske rakettskjoldet i Øst-Europa ble skrinlagt, og forhandlingene om en ny START-avtale mellom Russland og USA ble påbegynt. I tillegg ble det gitt viktige politiske signaler, både unilateralt fra USA og Russland, og multilateralt gjennom spesialsesjonen om atomnedrustning i sikkerhetsrådet 24. september. Visjonen om en atomvåpenfri verden ble gjentatt og vedtatt, og det rådet en generelt positiv stemning i nedrustningsdiplomati.

I mai 2010 ble tilsynskonferansen for ikkespredningsavtalen (NTP) avholdt i New York. Mellomkirkelig råd sendte i april 2010, sammen med en rekke organisasjoner, et brev til Utenriksdepartementet med forventninger om at tilsynskonferansen måtte føre til fremgang i arbeidet for et forbud mot atomvåpen. (Se vedlagte brev og svarbrev). Mellomkirkelig råd sendte også en representant til tilsynskonferansen. (Rapport vedlagt).

Tilsynskonferansen mislyktes imidlertid med å vedta et bindende rammeverk av konkrete, målbare tiltak for full atomnedrustning, inkludert en tidshorisont for når målet om en atomvåpenfri verden skal nås. Til tross for flere positive røster fant man heller ikke enighet om å starte forhandlinger om en konvensjon med et forbud mot atomvåpen.

Det er verd å merke seg at engasjementet for arbeidet mot atomvåpen i Norge har vært stort rundt tilsynskonferansen, noe også utenriksministeren bemerket i sitt svarbrev til organisasjonene. Flere organisasjoner ønsker nå å følge opp dette arbeidet med en norsk kampanje for et forbud mot atomvåpen, og Mellomkirkelig råd inviteres med i dette arbeidet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Saken har ingen økonomisk/administrative konsekvenser for Mellomkirkelig råd.

Document date: 1.09.2009

Adopted

Statement of hope in a year of opportunity: seeking a nuclear-weapon-free world

The production and deployment as well as the use of nuclear weapons are a crime against humanity and must be condemned on ethical and theological grounds."

-William Thompson, Presbyterian Church USA, Vancouver Assembly, 1983

1. The international community is in a season of hope. Eminent world and national figures now advocate for a world without nuclear weapons, reversing longstanding policies. Global majorities for nuclear disarmament are astir in cities, parliaments, the sciences and religions. President Barack Obama has acknowledged that, as the only nation ever to use nuclear weapons in war, the United States must lead in their elimination. The 65-nation United Nations (UN) Conference on Disarmament has adopted a program of work after a dozen years of political and procedural stalemate. Africa has brought its 1996 nuclear-weapon-free zone (NWFZ) treaty into force and, with it, nuclear weapons are banned from a majority of the world's countries for the first time. These positive developments must be encouraged and deepened.
2. Seven decades into the nuclear age, the onus for international peace bears down ever harder on the five permanent members of the UN Security Council. Their possession of nuclear weapons is fundamentally incompatible with their privileged responsibility for international peace and security. The 183 non-nuclear-weapon states still await the five nuclear states to fulfil the pledge to eliminate their nuclear weapons.
3. Meanwhile, nuclear forces remain on high alert, nuclear know-how, technology and materials are accessible to diverse groups, more nuclear power plants cause increased security and pollution problems, militaries routinely break norms on the use of force and the protection of civilians, and progress toward global public goods is pre-empted by national sovereignty. India, Pakistan, Israel, and, in all likelihood, North Korea possess nuclear weapons outside the treaty. The time to act is now.
4. It is essential for the international community to face up to this great challenge together and to take advantage of a number of promising

opportunities that the coming year presents. Churches, international civil society groups, and a world public will be watching governments for convincing evidence of progress, while taking responsibility for action and advocacy themselves. The focus for participation and concern includes:

- International Day of Peace, 21 September 2009 – The UN-sponsored day merits wide observance. This year it comes with 100 reasons to disarm and builds on the UN secretary general's Five Point Proposal for nuclear disarmament.
- International Day of Prayer for Peace, 21 September 2009 – In an agreement with the UN, and as part of the Decade to Overcome Violence, the World Council of Churches (WCC) invites member churches worldwide to make this an annual day of prayer for peace.
- US president chairs UN Security Council, 24 September 2009 – A special disarmament session for heads of state chaired by President Obama presents a unique opportunity for the Council's permanent members to acknowledge the essential link between nuclear disarmament and non-proliferation. A collective commitment to far greater transparency in reporting on their nuclear arsenals would be a welcome first step in turning today's inspiring disarmament rhetoric into action. Transparency is feasible, indispensable and long overdue.
- UN General Assembly and its First Committee, September-October 2009 – With the spectre of renewed stalemate arising again at the Conference on Disarmament (CD) in Geneva, remedial action at the General Assembly in New York may be needed. If the CD cannot negotiate a Fissile Materials Cut-off Treaty now, as it has agreed, it may be necessary for the UN General Assembly and First Committee to charge another appropriate body with the task.
- Strategic Arms Reduction Treaty (START) renewal, 5 December 2009 – The US and Russia have added hope to this year of opportunity by commencing negotiations. It is urgent that START II sets the target for weapons reductions at the lowest stated level, namely 1,500 nuclear warheads each.
- African Nuclear-Weapon-Free Zone – We salute the African states that have ratified the Treaty of Pelindaba and brought it into force, most recently Burundi, Malawi, Mozambique and Ethiopia. We welcome Namibia's progress in this regard and urge completion of all remaining ratifications. We ask that Russia and the US join China, Britain and France in ratifying the treaty protocols that give Africa added

protections. Africa's success demonstrates the new leadership of a 116-country world majority in protecting national territory from nuclear dangers. The Southern Hemisphere and much of the global South thus send an urgent signal to the nuclear-dominated north.

- Meeting of nuclear-weapon-free zones, April 2010 – An important political and geographic majority will gather prior to the 2010 Nuclear Non-Proliferation Treaty (NPT) Review Conference. Its agenda is likely to include confidence-building measures these zones can undertake, particularly in areas of tension including the Middle East and northeast Asia. Representatives from civil societies, including churches, will be present. States that have established NWFZs will seek to consolidate their strength around practical measures. These include accessions to existing treaties, security protocols with nuclear weapon states, and expert groups to address key issues for future NWFZs.
- Conclusion of the North Atlantic Treaty Organization (NATO) security policy review, 2010 – The WCC, the National Council of the Churches of Christ in the US, the Canadian Council of Churches and the Conference of European Churches have called upon NATO to abandon the notion that nuclear weapons preserve peace, and to take full advantage of the current political momentum to eliminate its reliance on nuclear arms, including the removal of foreign nuclear weapons based in five NATO member countries. The recent joint letter to NATO leaders stated that "security must be sought through constructive engagement with neighbours and that authentic security is found in affirming and enhancing human interdependence in God's one creation".
- NPT Review Conference, 2010 – By this much-anticipated mid-year meeting, the nuclear-weapon states must have made agreements that confirm their good faith commitment to fulfil more of their disarmament obligations. At minimum, this will include entry into force of the Comprehensive Test Ban Treaty, consensus on an advanced draft of the Fissile Materials Cut-off Treaty, and agreement on the transparency measures mentioned above. It will also require clear commitment to progress in the next cycle of the NPT including a plan to begin intensive work on a Nuclear Weapons Convention.

The international community stands before a year of opportunity. The central committee of the WCC, meeting in Geneva, Switzerland, 26 August – 2 September 2009:

A. **Encourages** governments and other parties involved to look to this year of disarmament opportunities with urgency and hope.

B. **Challenges** the nuclear-weapon states to fulfil their "unequivocal undertaking to accomplish the total elimination of their nuclear arsenals leading to nuclear disarmament" (2000 Nuclear Non-Proliferation Treaty Review Conference).

C. **Invites** churches to support their governments in making whole regions of the world safer from nuclear weapons through the establishment and strengthening of nuclear weapon free zones.

D. **Calls upon** member churches to declare to their national leaders, "Transform opportunity into action. Signal your intentions to the global majority who want the elimination of nuclear weapons, and supply the proof of progress. Let a year of cooperation reverse a decade of nuclear deadlock. Reject weapons that should never have been made and that must never be used. Begin now to fulfil the international treaty promise to free the world from nuclear weapons. Put a deadline on this obligation to us all."

Prayer

The following prayer is offered as a resource to enable the churches' engagement with the issue articulated above:

God of all times and seasons,

You have presented us with a season of hope and a time of opportunity for a nuclear-weapon-free world.

May we not squander this opportunity

but find ways of working together to make a difference for the whole global family.

Fill us with the vision of your kingdom, where the lion lies down with the lamb, and weapons are turned into farming tools.

Empower us to declare that authentic security is found in enhancing our human interdependence in your one creation.

Enable us to live this declaration in our relationships with neighbors, near and far and to you be all glory and praise, now and forever.

Rapport frå NGO-konferanse om atomvåpen og Tilsynskonferansen for NPT med NGO "side events" i New York 30. april – 6. mai 2010

Innleiing

Frå 3. til 28. mai 2010 er representantar frå regjeringane i 189 land, som alle er partar i Ikkje-spreiingsavtalen NPT (Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons), samla i FN-bygningen i New York for å gjennomgå realiseringa av verdas mest omfattande multilaterale nedrustingsavtale. Denne avtalen inneheld tre delar, ikkje-spreiing av atomvåpen, fredeleg bruk av atomenergi og nedrusting av atomvåpen. Konferansen markerer i år at det er 40 år sidan avtalen vart ratifisert. Kwart femte år samlast partane til ein tilsynskonferanse der ein gjennomgår avtalen. Etter konferansen i 2000 vart det vedteke ein handlingsplan i 13 punkt og det herska stor optimisme. I 2005 derimot var tilsynskonferansen mislukka og vart avslutta utan eit einaste resultat. I 2010 stiller mange med forventningar om at utfallet må bli vellukka. I Norge har 45 organisasjonar gått saman om å skrive eit brev til Utanriksminister Jonas Gahr Støre der det blir stilt krav til kva ein skal forstå med ein vellukka tilsynskonferanse. Dersom ikkje statspartane på konferansen i 2010 lukkast med å starte forhandlingar om ein konvensjon med forbod mot atomvåpen, må regjeringa følgjer opp Soria Moria 2-erklæringa og starte arbeidet med ein eigen konvensjon som forbyr atomvåpen. Med dette som bakgrunn reiste ei gruppe på 17 representantar frå ymse norske organisasjonar til New York for å delta på ein to dagars NGO-konferanse om atomnedrustning, og for å vere observatørar den første veka av NPT sin tilsynskonferanse. Vi fekk reisestøtte frå Det norske Utanriksdepartementet som grunn gav det med at det er viktig at det er god kontakt mellom politikarane og diplomatane på den eine sida, og det sivile samfunnet og NGOane på den andre.

International Conference for a Nuclear-free, Peaceful, Just and Sustainable World. The Riverside Church, 30. april og 1. mai 2010

Riverside Church er kjend for å vere eit senter for arbeid med progressive samfunns-spørsmål. Dette var kyrkja til Martin Luther King, og det var her han heldt sin kjende tale mot Vietnamkrigen. Mandela talte her på si første vitjing i USA og det gjorde også Castro då han i 1999 kom på ein kort visitt til USA. Kyrkja stod ferdig i 1930 og vart bygd for å vere eit senter som aktivt involverte seg i det som skjedde i verda, ved å følgje Jesus som sosial revolusjonær. Riverside Church er eit senter for The American Baptist and United Church of Christ og har på same måte som The United Methodist Church, med sete i Washington, teke eit klart politisk standpunkt i kampen mot atomvåpen.

Den to dagars internasjonale konferansen var arrangert av NGOar frå USA, Europa og Asia saman med The Mission and Social Justice Commission of the Riverside Church. Det var 800 deltakarar frå 30 nasjonar som deltok i denne førebuinga til NPT-konferansen. Det veksla mellom store plenumsmøte og mindre arbeidsgrupper og seminar. Den talen som gjorde sterkast inntrykk var talen til Generalsekretær i FN Ban Ki-Moon. Han la fram sitt klare fempunkt program for atomnedrustning, og la til at dette var eit prioritert tema for han. Han slutta med å seie at "Vi skal fjerne alle atomvåpen i verda, og når det skjer er det på grunn av folk som dykk."

Som eksempel på seminar eg valde å delta på nemner eg først det som ICBUW (International Coalition to Ban Uranium Weapons) arrangerte. Grunnen er at eg er med i ei IKFF-gruppe (Internasjonal Kvinnelig for Fred og Frihet) i Norge som er medlem i denne internasjonale kampanjen. Vi arbeider for å få til eit forbod mot bruk og produksjon av uranvåpen. Utarma uran (DU) er eit radioaktivt avfall som er biprodukt ved produksjon av atomvåpen og

atomkraft. Det er ikkje eit atomvåpen, men eit radiologisk våpen som spreier radioaktivitet. Brukt i ammunisjon har det ført til store helseskadar, kreft og misdanna nyfødde både hos sivilbefolkninga og veteranene etter krigane i Irak og på Balkan. Seminaret vart leia av Dr Katsumi Furistu som er kjend for si omfattande forskning på dei overlevande etter Hiroshima og på Tsjernobyloffera. Ho stilte med eit panel av våpenekspertar, forskarar og krigsveteranar.

Tema på denne stormønstringa av NGOar frå heile verda var ikkje berre atomvåpen, men alle dei store utfordringane i vår tid frå fattigdom, miljø, klima og urettferdig ressursfordeling til "hent soldatane heim" og nedrusting. Vi møtte kunnskapsrike folk innan mange felt og blei oppdaterte på saker vi arbeider med, men vi hadde ikkje ein klar eintydig bodskap å ta med vidare i møte med politikarane.

Demonstrasjon på Time Square og marsj til FN den 2. mai

Omlag 15 000 menneske var samla på Time Square i tre timar i steikande sol med ein temperatur på over 30 grader. Vi lytta til taler og musikk og slagorda var: "No nukes. No Wars, Fund Human Needs, Protect the Planet". Det blei sagt at det var 2000 japanarar der og 1000 europearar. Men dei ein la mest merke til var dei hundre overlevande etter bombinga av Hiroshima. Fleire av desse var over 80 år og brukte gåstol eller rullestol. Ungdom såg vi lite til. Og media var heilt fråverande. Vi såg ikkje spor etter dette arrangementet i aviser eller på TV, medan "Braking News" heile tida informerte om bilbomba dei fann på same staden nokre timar før. Ein skulle tru at dei 100 hibakuskane (overlevande etter bombinga av Hiroshima og Nagasaki i 1945) var godt mediestoff. Toget gjekk gjennom gatene heilt til FN-bygningen med slagord og musikk. Heller ikkje etter dette hadde vi ein eintydig bodskap til dei som dagen etter skulle starte forhandlinga av NPT-avtalen.

Den generelle debatten på NPT-konferansen 3.- 6. mai

Under den generelle debatten som føregjekk i salen til Generalforsamlinga i FN dei fire første dagane av konferansen, hadde vi som var observatørar adgang til galleriet og kunne følgje innlegga. Mellom talarane var det brei semje om mange tema, som verdien av å redusere talet på atomvåpen, å få CTBT (Comprehencive Test Ban Treaty) ratifisert, ønskje om å forhandle fram ei avtale om FMCT (Fissile Material Cut-off Treaty) og retten til atomenergi for fredelege formål.

Men det var nok av saker det var usemje om. Den franske utanriksministeren framheva atomvåpena si viktige rolle under "ekstreme situasjonar av sjølvforsvar, der vitale franske interesser er trua". Dei fem atomvåpenstatane (USA, Russland, Kina, Frankrike og Storbritannia) understreka at dei går inn for nedrustning og oppbygging av tillit. Egypt hevda at den nye politikken til atomlanda likevel ikkje har endra den militære doktrinen deira om å halde fram å byggje på atomvåpen-avskrekking.

Første dagen tok den iranske presidenten Mahmoud Ahmadinejad og USAs utanriksminister Hillary Clinton all merksemd. Dei to talarane klaga kvarandre for å forvirre det internasjonale samfunnet og ta merksemda vekk frå det saka gjeld. Hillary Clinton sa vidare at den 40 år gamle NPT-avtalen har æra for at vi ikkje har fleire enn ni atomvåpenstatar i verda. Det kunne ha vore mange fleire. Ho understreka President Obama sin visjon om ei verd utan atomvåpen, og viste til talen hans i Praha i 2009. Ho viste også til den vellukka START-avtalen (Strategic Arms Reduction Treaty) mellom USA og Russland som enno ikkje er ratifisert, og til formuleringar i The Nuclear Posture Revue (6. april 2010) om at USA ikkje vil angripe ikkje-atomvåpenstatar som er medlemmer i NPT med atomvåpen (negativ tryggleiksgaranti).

Vidare sa ho at USA endeleg ville ratifisere CTBT-avtalen frå 1996 som ikkje har kunna trå i kraft på grunn av mellom andre USA.

Det norske innlegget vart halde av statssekretær i UD, Gry Larsen, og innhaldet var svakare enn vi norske hadde venta. Utanriksminister Jonas Gahr Støre har det siste året snakka om ein konvensjon for å forby atomvåpen. I denne talen vart ikkje det nevnt. Det at Norge ikkje stilte med utanriksministeren slik dei fleste andre land gjorde, gav eit inntrykk av at dette ikkje var høgt prioritert i Norge.

Representanten for the Non-Aligned Movement (NAM) som består av 116 statar sa at arbeidet med ein konvensjon som forbyr alle atomvåpen må starte no. Dei fekk støtte av Austerrike og Sveits. Utanriksministeren i Sveits understreka at atomvåpen er ubrukande, umoralske og illegale og oppfordra til ein debatt om det ulovlege ved bruken av dei, same kva kva slags motiv for forsvar som låg til grunn. Han sa at målet vårt no er å få det humanitære argumentet til å bli kjernen i den aktuelle debatten om atomvåpen.

Det skal bli vanskeleg å overvinne slike fundamentalt ulike definisjonar av tryggleik gjennom desse maivekene i New York. Ideen om at nasjonal tryggleik er knytta til storleiken og krafta til staten sin militære styrke må utfordrast. Det er difor det sivile samfunnet er tilstades i New York under heile NPT-konferansen. Vi er der for å minne politikarane om at atomvåpen ikkje kan skaffe tryggleik til noko menneske, og at dei ikkje kan kjempe mot nokon av dei truslane vi står overfor i dag, miljøproblem, klimaproblem, matmangel, fattigdom og sjukdom. Atomvåpen er feil bruk av pengar, ressursar og hjernekraft. Dette var tema som gjekk igjen på "Side Events" i FN, arrangert av dei over hundre internasjonale NGOane som var til stades.

Når den generelle debatten er over startar forhandlingane i dei tre hovudgruppene som deler dei ulike tema mellom seg. Dei legg så fram tekstar som blir diskutert av alle og som blir sett saman til det kompromiss alle kan slutte seg til. Den 28. mai blir resultatet gjort kjent. Det blir starten på ei ny opptrapping av kampen mot atomvåpen frå alle NGOane som arbeider med dette, anten resultatet blir betre eller verre enn det vi håper på.

Side Events i FN parallelt med NPT-konferansen

Eg vil kort referere frå nokre av dei viktigaste NGO-seminara eg fekk med meg desse fire første dagane av konferansen.

Mayors for peace (Ordførarar for fred)

Generalsekretær Ban Ki-Moon helsa ordførarane og sa at vi no må handle slik at i det minste nokon av hibakuskane vil oppleve ei verd utan atomvåpen. Ordføraren frå Hiroshima inviterte alle dei politiske leiarane av atomvåpenlanda til å vitje Hiroshima og takka Ban Ki-Moon for at han har lova å komme dit neste år.

ICAN (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons)

Dei hevda på sitt seminar at atomstatane må starte multilaterale forhandlingar som må føre til ein konvensjon som forbyr atomvåpen. 5. juni er fastsett til starten på ein slik aksjon i alle land.

INES (International Network of Engineers and Scientists for Global responsibility)

På deira seminar vart det hevda at militarisering ikkje berre er ei økonomisk og sosial bær. Det er også misbruk av hjernekraft, vitskap og teknologi. I dag er mykje av forskinga ved universiteta støtta av militærindustrien. Korleis kan ein få ein slutt på dette?

Det vart hevda at grøn økonomi og økologi må bli det dominerande intellektuelle paradigme i framtida. Vi må trekke til oss unge forskarar og bli eit alternativ til militær forskning. Vi har alternativa og må skape ein visjon som appellerer til folk og dermed skape ei verdsrørsle.

Internasjonale Parlamentarikarar mot atomvåpen

På dette seminaret hadde Douglas Roche eit viktig innlegg. Han var den første leiaren av både Middel Powers Initiativ og Internationale Parliamentarians for Nuclear Non-Proliferation and Disarmament. Senator Roche er ein veteran i arbeidet mot atomvåpen. Han har arbeidd i over fire tiår som parlamentarikar, diplomat og forfattar med eit sterkt fokus på fred og nedrustning. Så hans ord er verd å legge vekt på: "Vi har gått inn i ei ny tid. President Obama og Generalsekretær Ban Ki-Moon har opna opp eit rom for dialog. Vi må ikkje undervurdere det som skjer. Eg har ikkje sett noko liknande før."

Hiroshima-utstillinga

Det er i år 65 år sidan atombomba vart brukt for første gong over Hiroshima. Ei stor fotoutstilling som syner helse- og miljøverknadene av dette fram til i dag vart opna i vestibylen i FN-bygningen. Utstillinga syner òg skadane frå ulike sider av atomindustrien, frå urangruvedrift og atomulukker til prøvesprenging av atomvåpen. Våpen av utarma uran er ikkje nemnd og Tsjernobylulukka er som vanleg sterkt undervurdert.

NNSA (National Nuclear Security Administration)

Under Secretary for NNSA, Thomas Paul D'Agostino held eit føredrag der han gav innsyn i USA sin aktuelle og nye atomvåpenpolitikk. Han vart utpeika av President Obama til denne viktige jobben i september 2009 og presenterte dermed Obama sitt syn på atomvåpen. Noko slikt har aldri skjedd før. Obama sitt løfte om openheit og innsyn i atompolitikken er dermed oppfylt. Men innhaldet i føredraget til D'Agostino gav få assosiasjonar til Nobelprisen.

D'Agostino starta med å vise til Obama sin visjon om ei verd utan atomvåpen. Han viste vidare til The Nuclear Posture Review, START-avtalen, dei 11 milliardar dollar Obama har løyva til atomopprusting og til Nuclear Security Summit i Washington for nokre veker sidan der 50 land sette opp reglar for sikring av fissilt materiale.

Likevel har Obama slege fast at så lenge atomvåpen eksisterer vil USA gjere det dei kan for å oppretthalde tryggleiken og effektiviteten til eigne atomvåpen. Dei fleste av dei gamle og nedslitne atomanlegga frå den kalde krigen skal leggjast ned, medan to av dei (i Los Alamos og Oak Ridge) skal byggast om og moderniserast og stå ferdige i 2021. Talet på atomvåpen skal ned til omkring 500. Desse skal utgjere eit effektivt atomvåpenarsenal som skal vere sikkert og i god stand. Dette skal hindre spreiding av atomvåpen og atomterrorisme, styrke regional avskrekking og sikre USA, deira allierte og partnerar mot angrep.

Løyvinga til atomopprusting skal også brukast til å styrke forskning og teknologi. Det skal utarbeidast program for å rekruttere neste generasjon med tryggleiks-profesjonelle. Høganrika uran og plutonium frå dei demonterte våpena planlegg dei å lage om til atombrensel for sivile atomkraftverk. Dette er noko som Greenpeace og WISE (World Information Service on Energy) har informert om og motarbeidd i mange år. I Sellafield produserer dei atombrensel

som inneheld plutonium (MOX). Det fører mellom anna til radioaktiv forureining av norskekysten, noko Norge har protestert kraftig mot.

Som svar på spørsmål fortalde D'Agostino at dei fleste amerikanske atomvåpena er om bord på undervassbåtar. Mange av desse båtane er heile tida i sjøen klare til å skyte ut våpen på kort varsel. I tillegg har USA utplassert mellom 150 og 240 flybårne atomvåpen i fem land (Tyskland, Nederland, Belgia, Tyrkia og Italia).

Møte med norske politikarar og diplomatar.

Vi møtte norske politikarar og medlemmer av den norske delegasjonen til NPT-konferansen i lunsjpausar og mellom møte og arrangement til samtaler i smågrupper. Heile gruppa vår var invitert til eit frukostmøte i den norske delegasjonen til FN. Der fekk vi informasjon, stille spørsmål og leggje fram meiningane våre. På eigne vegner vil eg likevel hevde at eg er usikker på kva dei ønskjer at vi i organisasjonane skal bidra med. Eg håper at dette samarbeidet kan utvikle seg og halde fram her heime. Eg trur det kan bli til stor nytte i kampen mot atomvåpen at så mange organisasjonar har fått denne kontakten inn til det politiske miljøet. Det var lærerikt å vere tilstades både på NGO-seminar og den generelle politiske debatten i New York desse dagane.

Utfordring til MKR

Ei utfordring til MKR er at atomvåpen må få like stor plass som klimaproblema har hatt når det er snakk om "Vern av Skaparverket". Atomvåpen er i dag, etter vurderinga til mange ekspertar på området, den største trusselen mot livet på jorda. Faren for at atomvåpen igjen skal bli brukt har aldri vore større. Likevel har merksemda omkring dette aldri vore mindre. Politikarane seier at dette klarer dei ikkje åleine, dei treng støtte frå det sivile samfunnet og organisasjonane. Kyrkja er unik når det gjeld å ha kontakt med folk på grasrota overalt, ikkje berre i Norge, men over heile verda. Det er ei utfordring til MKR å oppdatere seg med kunnskap på dette feltet, delta på seminar og konferansar og ta dette temaet med inn i den teologiske tenkinga og forkynninga om Skaparverket. I England har CND (Campaign for Nuclear Disarmament) ei undergruppe av kristne, CCND (Christian Campaign for Nuclear Disarmament). Er det mogeleg å opprette ei Nei til Atomvåpen-gruppe innan kyrkja?

Eva Fidjestøl
Senior høgskulelektor i fysikk

Oslo: 19.05.2010

Den norske regjering
v/ Utenriksminister Jonas Gahr Støre
Utenriksdepartementet
Postboks 8114 Dep
0032 Oslo

Ikkespredningsavtalen – krav til en vellykket tilsynskonferanse

Atomvåpen er en av de aller største truslene mot menneskeheten og verdens stater har nå en unik mulighet til å hindre at de noensinne vil bli brukt igjen.

De senere års press på ikkespredningsregimet og den tiltagende faren for at atomvåpen skal falle i hendene på ikke-statlige aktører gjør at atomtrusselen nå virker større enn på mange år. Sentrale politiske og militære ledere i store deler av verden har erkjent at sikkerhetstrusselen fra disse våpnene idag er høyere enn sikkerhetsgevinsten, og at den eneste troverdige beskyttelsen mot atomvåpen er deres fullstendige avskaffelse. Fra å være en humanitær og folkerettslig forpliktelse har full atomnedrustning dermed også blitt en sikkerhetspolitisk nødvendighet.

Denne nyvunne erkjennelsen gir grunn til optimisme, og tilsynskonferansen 2010 fremstår som en unik mulighet for verdenssamfunnet til endelig å kunne vedta et bindende rammeverk for reell atomnedrustning innenfor rammen av Ikkespredningsavtalen (NPT). NPT har det siste tiåret vært under sterkt press, og etter vår oppfatning er enighet om et bindende rammeverk for nedrustning helt nødvendig for å bevare den videre tilliten til regimet – en tillit som er avgjørende for å hindre ytterligere spredning av atomvåpen og for å opprettholde sikkerhetskontrollen med all annen kjernefysisk virksomhet.

Regjeringen har i Soria Moria 2 erklæringen forpliktet seg til å arbeide for en verden fri for atomvåpen og pekt på viktigheten av en vellykket tilsynskonferanse i arbeidet for å redusere atomvåpenenes betydning. Norge har stor troverdighet i internasjonale nedrustningsprosesser etter innsatsen i arbeidet med konvensjonene for anti-personellminer og klaseammunisjon, og kan derfor spille en viktig rolle i å sikre en vellykket tilsynskonferanse ved å arbeide for oppslutning om følgende konkrete vedtak:

- **Bruk:** Konferansen må slå fast at konsekvensene av atomvåpenbruk vil stride mot de mest grunnleggende prinsippene innenfor internasjonal humanitær rett, blant annet fordi våpenet av natur ikke evner å skille mellom sivile og stridende samt forårsaker overflødig skade og unødvendig lidelse.
- **Mål:** Konferansen må slå fast at NPTs endelige mål er full atomnedrustning, og at samtlige statsparter er forpliktet til å bidra i dette arbeidet slik den internasjonale domstolen slo fast i sin rådgivende uttalelse i 1996.
- **Doktriner:** Konferansen må vedta konkrete tiltak for å redusere atomvåpenenes politiske og militære betydning. Atomvåpenstatene må bli enige om gjensidig ikke-førstebruk, samt garantere for at atomvåpen ikke vil bli brukt mot stater som ikke selv har slike våpen. Konferansen må samtidig slå fast nødvendigheten av å redusere, og snarest mulig eliminere, atomvåpenenes rolle.
- **Utvikling/modernisering:** Konferansen må slå fast at all form for utvikling, prøvesprengning og modernisering av atomvåpen vil bryte med NPTs intensjon, og at samtlige statsparter må

- bidra til at prøvestansavtalen (CTBT) trer i kraft snarest mulig. En avtale om spaltbart materiale må også snarest fremforhandles.
- **Avvikling:** Konferansen må vedta et bindende rammeverk av konkrete, målbare tiltak for full atomnedrustning, og vedta å etablere et tillitbyggende system for verifisering og etterlevelse. Det må fastsettes tak for antall gjenværende atomvåpen innen definerte tidsfrister samt en tidshorisont for fullstendig avskaffelse av alle stridshoder.
- **Konvensjon:** Konferansen må vedta å starte forhandlinger om en konvensjon med forbud mot atomvåpen i tråd med forpliktelsen under artikkel VI i NPT. Disse forhandlingene må være åpne for alle interesserte stater, også de som per idag ikke er tilsluttet NPT.

Tilsynskonferansen 2010 er siste troverdige mulighet til å vise at reell atomnedrustning kan foregå innenfor rammen av NPT, og vi har tillit til at Regjeringen og Utenriksdepartementet vil gjøre sitt ytterste for å få til et vellykket resultat, i tråd med punktene over.

Dersom statspartene ikke lykkes med å komme til enighet om de nødvendige tiltakene for nedrustning, forventer vi at Regjeringen følger opp Soria Moria 2 erklæringen og umiddelbart starter arbeidet med en egen konvensjon som forbyr atomvåpen.

Vi, representanter for et bredt spekter av norske organisasjoner, støtter Regjeringens arbeid for en atomvåpenfri verden.

Oslo, 26. april 2010

Arbeidernes Ungdomsfylking	Norges Fiskarlag
Attac	Norges Fredslag
Care Norge	Norges Fredsråd
Caritas Norge	Norges Røde Kors
Changemaker	Norsk Folkehjelp
Den norske atlantehavskomiteé	Norske leger mot atomvåpen
Den norske legeföreningen	Norsk Tjenestemannslag
Den norske Pugwash-komiteén	Plan Norge
Framtiden i våre hender	Politiets Fellesforbund
Fredsinitiativet	PRESS – Redd Barna Ungdom
Greenpeace	Røde Kors Ungdom
Human-Etisk forbund	Senterungdommen
Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet	Sosialistisk Ungdom
Industri Energi	Spire – Utviklingsfondets ungdom
KFUK-KFUM Global	Stiftelsen Karibu
Kristelig Folkepartis Ungdom	Storebrand.
Landsorganisasjonen (LO)	Unge Høyre
Mellomkirkelig råd	Unge Venstre
Nansen Dialog (Nansenskolen)	Unio
Natur og Ungdom	Utdanningsforbundet
Nei til atomvåpen	Utviklingsfondet
Norges Bonde- og Småbrukarlag	Vennenes samfunn Kvekerne
Norges Bondelag	

Vedlegg 4

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Organisasjoner som
har underskrevet brev av 26. april
v/Nei til Atomvåpen
Youngsgt.4
0181 Oslo

Oslo, 10. mai 2010

Jeg vil gjerne takke for brev av 26. april med krav til en vellykket Tilsynskonferanse for Den kjernefysiske ikke-spredningsavtalen (NPT). De fem punktene er verdifulle innspill til den norske delegasjonen til Tilsynskonferansen hvor representanter fra organisasjonene som har underskrevet brevet også deltar.

Den norske regjeringen deler målsettingen i brevet om en verden uten kjernevåpen. Jeg er enig i at NPTs tilsynskonferanse i mai 2010 utgjør en unik mulighet for å kunne drive nedrustningsagendaen videre. Tilsynskonferansen bør utvetydig slå fast målsettingen om en tryggere verden uten atomvåpen og vedta et konkret og forpliktende arbeidsprogram for den kommende femårsperioden. Et slikt arbeidsprogram må reflektere NPTs tre pilarer; nedrustning, ikke-spredning og fredelig bruk av kjernekraft.

Det er med stor glede jeg noterer at hele 44 norske organisasjoner står bak brevet. Vi må gå mange år tilbake før vi finner et slikt bredt norsk engasjement for nedrustning og ikke-spredning. Jeg takker for organisasjonenes støtte til Regjeringens arbeid for en verden uten atomvåpen og ser fram til videre dialog og samarbeid.

Med yennlig hilsen

Jonas Gahr Støre

61% of Russians polled said, "All nuclear weapons states should eliminate such weapons." (Vox Populi commissioned by TASS, 1998)

62% of Indians polled said "India should not produce nuclear bombs." (The Hindu, 1998)

78% of Japanese polled agreed that, "all nuclear weapons states should eliminate such weapons." (Asahi Shimbun, 1998)

92% of Australian polled agreed, "Australia should help negotiate a global treaty to ban and destroy all nuclear weapons." (Roy Morgan Research Co., 1998)

92% of Norwegians polled agreed "Norway should work actively for a ban on nuclear weapons. (4 fakta A/S, 1998)

72% of Belgian polled said they were in favour of "an initiative on behalf of Belgium with an aim of initiating talks concerning a treaty for the abolition of nuclear weapons." (Market Response, 1998)

93% of Canadians polled agreed that, "Canada should take a leadership role in global negotiations to eliminate nuclear weapons" (Angus Reid Group, 1998)

ICAN The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons

International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW)

The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (ICAN) is a new campaign initiated by the International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW), a federation of medical professionals in 60 countries. The organisation received the Nobel Peace Prize in 1985 for uniting doctors across the Cold War divide to raise awareness of the threats posed by nuclear weapons. Its prescription for survival was, and remains, the complete elimination of nuclear weapons. But ICAN is more than doctors and health professionals – ICAN is you too.

ICAN focuses on the roots of the nuclear weapons problem – the continued possession of nuclear weapons by a small minority of countries, who risk their use by design, accident, miscalculation or by terrorists, and whose weapons are an incentive to others to also become nuclear armed.

ICAN aims to achieve a Nuclear Weapons Convention to ban the development, possession and use of nuclear weapons.
Contact ICAN:

P O Box 1379, Carlton,
Vic 3053, Australia
Phone: + 61 38344 1637
Fax: + 61 38344 1638
Email: info@icanw.org

www.icanw.org

www.IPPNW.org

www.mapw.org.au

We gratefully acknowledge the Poola Foundation (Tom Kantor Fund) for supporting ICAN.

INTERNATIONAL CAMPAIGN TO ABOLISH NUCLEAR WEAPONS (ICAN)

27,000 nuclear weapons exist in the arsenals of nine countries. Proliferation has occurred while disarmament has not. As has been seen with the examples of Iraq, North Korea and Iran, even the suspicion of nuclear weapons possession invokes fear and mistrust, which lead to instability between nations. In the case of Iraq this has led to a catastrophic war.

The continued possession of nuclear weapons risks their use by design, accident, miscalculation or by terrorists, as well as stimulating the desire of other nations to acquire them. The goal of ICAN is a nuclear weapon-free world.

Vedlegg 5

www.icanw.org www.IPPNW.org www.mapw.org.au

Why do Medical Professionals Care About Nuclear Weapons?

As doctors and medical professionals, we are committed to life and healing. As a consequence, we are committed to the prevention of the devastation of warfare and the establishment of global security frameworks that promote rather than undermine human and environmental well-being.

Good health and access to health care are fundamental components of a secure society. The exercise of unbridled military power is, on the other hand, one of the greatest threats to human health. Today the choices between war and health—even the survival of humankind on Earth—are as stark and urgent as they have been since the end of the Cold War.

The world escaped nuclear weapons exchange during the Cold War. However we came "a hair's breadth from absolute disaster" during the Cuban Missile Crisis, according to former US Defense Secretary Robert McNamara. Such good fortune cannot last forever. Unless nuclear weapons are eliminated, they will be used again.

As a Nobel Peace Laureate and as a federation of doctors who understand that nuclear weapons abolition is preventive medicine on a global scale, we urge the nuclear weapon states—and those flirting with the ambition to become nuclear weapon states—to heed the will of the majority of the world's people to live in a nuclear weapons free world.

Dr. Albert Schweitzer's 1957 radio broadcast in protest at the growing threat posed by nuclear weapons—what he called his Declaration of Conscience—set the medical and moral foundation for the abolition of nuclear weapons. In 1963, physicians and scientists described in the New England Journal of Medicine how a nuclear war would kill tens of millions of people indiscriminately, destroy entire societies and ecosystems, and cause cancers and damage in unborn generations.

The abolition of nuclear weapons, the preeminent goal that has defined the mission of IPPNW for more than 25 years, remains unfulfilled.

The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons will raise the voices of medical professionals once more because the abolition of nuclear weapons is an imperative that can no longer be postponed. The nuclear weapons states and the non-nuclear weapons states must come together without further delay to convene negotiations for a Nuclear Weapons Convention.

ICAN asks you to:

EDUCATE YOURSELF: Our website provides up to date compelling information about nuclear problems and solutions, with news, maps, country profiles, testimony from survivors of the nuclear age, poll results and a history of the anti-nuclear peace movement. www.ICANw.org

INVOLVE YOUR NETWORKS: Doctors and other health professionals will increase their collaboration with other key sectors, such as mayors, lawyers, parliamentarians and environmental and human rights advocates. Together we can build a truly global, coordinated strong, credible and united nuclear disarmament network. Your organisation can become an ICAN partner.

HELP TO MOTIVATE THE COMMUNITY: The horror of nuclear weapons can make us feel helpless. However the task of abolishing them is not only imperative but also achievable. History is littered with examples of well-entrenched and monumental challenges that have been overcome, such as slavery, South Africa's apartheid and the stand off of the Cold War.

The goal of abolishing nuclear weapons is not naïve. It is in fact naïve to believe that these weapons can make us secure, or that they can be retained without ever being used again. There is nothing pre-ordained about our future. Jonathan Schell reminds us that whether nuclear weapons are "merely a monstrous leftover from a frightful era that has ended" or "seeds of a new, more virulent era" is not a matter of prediction, but a matter of choice.

RAISE YOUR VOICES: The campaign will spark medical and other professionals, organisations and prominent persons to work for a Nuclear Weapons Convention.

Nuclear Free Majorities

There are few recent polls on nuclear weapons but those conducted towards the end of the nineties were strongly supportive of negotiation of a NW treaty. It is possible that opinion may have moved during the last decade but unlikely to have changed dramatically. Part of the campaign for a NWC will be conduct of new opinion polls.

Question = Do you want Europe to be free of nuclear weapons or not?

YES!

Turkey: 88.1%

Belgium: 64.6%

Germany: 70.5%

Italy: 71.5%

Netherlands 63.3%

UK: 55%

All figures above from (StratCom for Greenpeace International in May 2006 <http://www.greenpeace.org/international/press/reports/nuclear-weapons-in-europe-survey>)

87% of those polled in the US agreed "the US should negotiate an agreement to eliminate nuclear weapons." (Lake, Sosin and Snell, 1997)

Vedlegg 6

KISP 02/10: Atomvåpen og tilsynskonferansen (NPT)

Takk til Torbjørn Graff Hugo fra norske leger mot atomvåpen (NLA) for innledning og innspill underveis

Momenter fra innledningen

Tilsynskonferansen for ikke-spredningsavtalen (NPT)

I mai 2010 arrangeres Tilsynskonferansen for ikke-spredningsavtalen (NPT). De tre hovedpillarene i NPT er ikke-spredning, sikre fredelig bruk og å komme til null atomvåpen. I 1995 ble NPT forlenget på ubestemt tid, forutsatt at de som har atomvåpen godtok å kutte mot null. Etter kalde krigen var det god fremdrift mtp nedrustning. Målet var å være på null i 2000; det skjedde ikke. De siste ti årene har det skjedd svært lite på nedrustningsfronten, og START avtalen som gikk ut i desember ble ikke fornyet. Mange mener det er kommet til et punkt det enten ikke-spredningsavtalen må tas på alvor, eller så må andre spor benyttes.

Norge

Jonas Gahr Støre har fokusert på atomvåpensaken siden han begynte i 2005. Og i Soria Moria 2 fremholdes det at dersom man ikke lykkes på NPT 2010, så vil regjeringen gå inn for egen konvensjon om atomvåpen tilsvarende konvensjonen som ble utarbeidet for klasevåpen.

Sivilsamfunnet

Sivilsamfunnet kan være med på å heve forventninger til NPT, og be om at UD formulerer spesifikke krav til hva det innebærer at konferansen er *vellykket* eller ikke. Det er også mulig å støtte regjeringen om å få i gang forhandlinger om egen konvensjon. Konvensjonen er allerede nedfelt i ikke-spredningsavtalen i punkt 6, men man har brukt 30 år på å bli enige om hva dette egentlig betyr.

Sammendrag av samtalen i KISP

Det er nedfelt i NATOs strategiske konsept at NATO skal opprettholde en atomvåpenparaply med det formål å avskrekke eventuelle angrep. Dermed har det vært umulig for NATO land å gå inn for en konvensjon som krever full nedrustning. Dette punktet i NATOs strategiske konsept må derfor ut. Høsten 2010 skal NATOs strategiske konsept revideres. Norge er som medlem av NATO med på å legitimere besittelse av atomvåpen. Norge må jobbe for at NATO skal avskaffe paragrafen som legitimerer besittelse av atomvåpen. Vi må snu rundt på logikken. I stedet for å forhandle med til null og så forby atomvåpen, så bør vi forby atomvåpen først og deretter utarbeide rammeverket for hvordan dette kan implementeres.

Ifølge Norske leger mot atomvåpen (NLA) har det med Støre vært en endring i veivalg i norsk politikk mht atomvåpen spørsmål i retning av en tydeligere rolle for arbeidet mot atomvåpen. Støre hevder i sin linjetale at nedrustning ikke kun står på atomvåpenstatene. Også mindre stater som ikke besitter atomvåpen har et ansvar, og kan spille en avgjørende rolle. Videre hevder han at man bør inkludere et bredere spekter av aktører, især sivilsamfunnet. Norge kan være dominobrikke i NATO for å få med seg småstatene. Støre har gitt uttrykk for forventning om at NPT kan få et vellykket resultat. Men hva er en vellykket avtale? Vi må være med på å formulere dette eksplisitt.

Sivilsamfunnet var en avgjørende aktør i utformingen av et norsk standpunkt i saken om landminer (personal/klaseminer), både gjennom å samle informasjon og å skape en opinion. Det kan vi være også i atomvåpensaken. Som kirkelig aktør må vi si at atomvåpen ikke SKAL

bli forbudt, det ER forbudt fra et moralsk ståsted. Det er vårt utgangspunkt i denne saken. Atomvåpen er uttrykk for ekstrem sikkerhet, men er også ekstremt på sårbarhetsskalaen. Vår sårbarhet skal ikke fjernes den skal vernes. Atomvåpen bryter med menneskeverdet, det er en umoralsk type våpen og MÅ avskaffes. Gud har skapt verden og det er meningen at verden skal bestå.

En rekke land har ikke skrevet under på NPT, dette taler for å kjøre flere spor. En konvensjon innenfor FN systemet vil gi den en stor grad av legitimitet. Dette er av avgjørende betydning.

Det er stor splittelse i de fleste atomvåpenorganisasjoner om hvorvidt man bør åpne for at atomvåpenteknologi kan benyttes til fredelig bruk. Fredelig bruk må diskuteres innen rammen av et forbud. Det bør etableres internasjonale banker for anriket uran som server hele verdensmarkedet. Norge har gitt en del millioner for utredning av dette.

Det er viktig at vi tenker realpolitisk i denne saken. Vi må ikke overlate det til politikere og nøye oss med å be dem avskaffe atomvåpen på best mulig måte. Vi må følge opp kravene våre og monitorere regjeringens skritt. Skal vi overvåke, må vi bygge bro mellom NPT og det som kommer etter.

Ingen av de større organisasjonene som Røde Kors, NF, Care, Amnesty har utformet noe spesifikt på forventninger til UD. Det er satt i gang et forsøk på å formulere et felles brev fra de store organisasjonen som skal sendes regjeringen i slutten av april.

En sak som er relatert til samme problematikken er fossilt materiale (høyenriket uran og plutonium) i våpen, ubåter og militærlager. Det må kartlegges og tas kontroll over, og det må lages regler for dette samtidig med at vi jobber for et forbud. Uranammunisjon er avfall fra atomindustrien, et biprodukt etter anrikning av uran. Det er svært lettantennelig, og utvikler en temperatur på 6000. I tillegg danner seg små partikler som er giftige og forårsaker fødselsskader og kreft osv. Norske veteraner som har vært eksponert for slike partikler har fått beskjed om at de ikke måtte få barn før et år etter at de har kommet hjem.

Eva Fidjestøl representerer Den norske kirke ved NPT konferansen i New York i mai.

Vedtak

KISP, samlet til møte i Oslo 17. mars 2010, vedtok følgende uttalelse:

Atomvåpen er en av de største truslene mot menneskeheten. KISP mener at vi må gjøre alt som står i vår makt for å få på plass et juridisk bindende totalforbud mot denne typen våpen.

Hensikten med atomvåpen er å trygge vår sikkerhet og å fjerne vår sårbarhet. Manglende vilje til nedrustning blir ofte forsvart med at kjernevåpen er et nødvendig politisk og strategisk middel for hindre angrep. Å opprettholde en våpenbalanse har ifølge denne logikken en fredsbevarende funksjon.

Forestillingen om at vår sikkerhet er avhengig av en beredskap til å ødelegge en verden Gud har gitt oss å ta vare på, er imidlertid ikke forenlig med kirkens grunnleggende verdier og overbevisning. Ut fra et kristent menneskesyn representerer menneskelig sårbarhet et utgangspunkt for tillit og fellesskap. Sårbarhet skal derfor vernes og ikke fjernes. Bruk og utvikling av atomvåpen står på denne måten i motstrid til helt grunnleggende teologiske prinsipper om menneskets ukrenkelighet og skaperverkets integritet.

I dag står vi overfor en unik mulighet til å oppnå et folkerettslig forbud mot atomvåpen. I mai 2010 organiseres tilsynskonferansen for nedrustningsavtalen, høsten 2010 skal NATOs strategiske konsept revideres, og det er pågående samtaler om en konvensjon om nedrustning og utrydning av kjernevåpen. Sentrale politiske og militære ledere fra hele verden, på tvers av grensene fra den kalde krigen, erkjenner nå at atomvåpenes æra er over og at utfordringen er å bli kvitt dem på en trygg måte. KISP mener verdenssamfunnet nå står ved et viktig veiskille. Vi har en moralsk forpliktelse til å gripe denne anledningen.

I lys av dette vil KISP:

1. støtte den internasjonale kampanjen om et forbud mot atomvåpen (ICAN), og oppfordrer Mellomkirkelig råd til å slutte seg til denne kampanjen og støtte Kirkenes verdensråd og KEKs arbeid for en atomvåpenfri verden.
2. be regjeringen arbeide for et folkerettslig totalforbud mot atomvåpen. KISP ber regjeringen
 - arbeide for å endre NATOs strategiske konsept og å fjerne punkt 14 der det hevdes at atomvåpen spiller en essensiell rolle for fred
 - Vektlegge arbeidet for et forbud mot atomvåpen i den forestående tilsynskonferansen for ikkespredningsavtalen (NPT)
 - Følge opp Soria Moria 2 og bidra til en resolusjon om konvensjonsforhandlinger i FN under neste generalforsamling

Vedtaket oversettes til engelsk, og sendes til KEK/CEC.

